

SERMO CCLI¹.*In diebus Paschalibus, XXII.*

De eadem lectione et duabus piscationibus.

I. LIBERATORIS nostri piscatio, nostra est liberatio. Duas autem advertimus in sancto Evangelio Domini piscationes, id est, quando ad verbum ipsius missa sunt retia²; unam prius, quando Discipulos elegit; et hanc alteram, quando a mortuis resurrexit. Illa piscatio significavit Ecclesiam: qualis est modo: ista vero post resurrectionem Domini, significavit Ecclesiam, qualis futura est in fine sæculi. Denique in illa priori piscatione, jussit mitti retia, et non dixit in quam partem; sed tantummodo ut mitterentur, præcepit. Miserunt Discipuli: non dictum est, in dexteram; non dictum est, in sinistram. Pisces enim homines significabant: si ergo diceretur in dexteram, soli boni futuri erant; si diceretur in sinistram, soli mali. Quia vero permixti futuri erant in Ecclesia et boni et mali, sine differentia missa sunt retia; ut caperentur pisces significantes mixturam bonorum et malorum. Deinde et hoc ibi scriptum est, quia tantum ceperunt piscium, ut duæ naviculæ impletæ mergerentur³, hoc est, ad submersionem premerentur. Non enim submersa sunt illa duo navigia, sed periclitata. Unde periclitata? Multitudine piscium.

¹ Alias de Diversis 4. — ² Luc. v, et Joan. xxi. — ³ Luc. v, 7.

Significatum est hinc, quia per multitudinem quam collectura erat Ecclesia, periclitatura erat disciplina. Et hoc adjunctum est in illa piscatione, atque narratur, quia et retia præ multitudine piscium disrupta sunt. Disrupta retia quid significaverunt, nisi futura schismata? Tria ergo ista in illa piscatione significata sunt, mixtura bonorum et malorum, pressura turbarum, separationes hæreticorum. Mixtura bonorum et malorum; quia nec in dexteram, nec in sinistram missa sunt retia: pressura turbarum; quia tantum captum est, ut naviculæ premerentur: separationes hæreticorum; quia tanta fuerat multitudo, ut retia rumperentur.

II. Respicite nunc ad piscationem istam, quæ hodie recitata est. Facta est enim post resurrectionem Domini, ut significaret talem futuram Ecclesiam post nostram resurrectionem. « Mittite, inquit, rete in dexteram partem¹. » Discretus est ergo numerus eorum, qui ad dexteram stabunt. Meministis enim, Dominum dixisse venturum se esse cum Angelis suis, et quod congregabuntur ante eum omnes gentes; et dividet eas, sicut pastor dividit oves ab hœdis: oves ponet ad dexteram; hœdos ad sinistram. Ovibus dicturus est: « Venite, percipite regnum: » hœdis dicturus est: « Ite in ignem æternum². Mittite in dexteram. » Tanquam diceret: Jam resurrexi, Ecclesiam volo significare, quæ erit in resurrectione mortuorum. « Mittite in » dexteram. » Missa sunt retia in dexteram: nec poterant ea levare præ multitudine piscium. Et ibi dicta est multitudo: sed hic certus numerus, et multitudo, et magnitudo: ibi autem non est dictus numerus. Modo enim antequam veniat resurrectio, et separentur boni a malis, illud impletur quod ait Propheta: « Annuntiavi, et locutus sum. » Quid est, « Annuntiavi, et locutus sum? » Re-

¹ Joan. xxi, 7. — ² Matth. xxv, 31-40.

tia misi. Et quid? « Multiplicati sunt super numerum¹. » Est numerus, sunt super numerum. Numerus ad sanctos pertinet, qui sunt regnaturi cum Christo. Super numerum modo in Ecclesiam intrare possunt, in regnum cœlorum non possunt. Quare admoneo, ut eripiatis vos de præsentis sæculo malo. Quare admoneo, ut qui vultis vivere, non imitemini malos Christianos. Non dicatis: Quare? ille non fidelis est, et inebriatur? Quare? ille non fidelis est, et concubinas habet? Quare? ille non fidelis est, et quotidie fraudes facit? Quare? ille non fidelis est, et mathematicos consulit? Modo enim qui volueritis esse grana, tunc inveniemi in massa. Qui autem volueritis palea esse, inveniemi in magno acervo, sed magno igne incendendo.

III. Quid ergo? « Adduxerunt, inquit, retia ad littus. » Petrus attraxit retia ad littus: modo cum Evangelium legeretur, audistis. Ubi audis littus, intellige finem maris: ubi audis finem maris, intellige sæculi finem. In illa piscatione non ad littus attracta sunt retia: sed ipsi pisces qui capti sunt, in naviculas fusi sunt. Hic autem traxerunt ad littus. Spera finem sæculi. Venturus est finis; bono dextrorum, malo sinistrorum. Et quot pisces? « Attraxerunt, » inquit, retia habentia pisces centum-quinquaginta- » tres. » Et adjecit Evangelista rem necessariam: « Et » cum tanti, id est, tam magni essent, non est scissum » rete². » Magni erunt, sed hæreses non erunt: et ideo magis hæreses non erunt, quia magni erunt. Qui sunt magni? Lege verba ipsius Domini in Evangelio, et invenies magnos. Ait enim quodam loco: « Non veni Legem et Pro- » phetas solvere, sed adimplere. Amen enim dico vobis, » quoniam quicumque solverit unum de mandatis istis » minimis, et docuerit³: » solverit et docuerit sic; solverit male vivendo, et docuerit bona dicendo: « mini-

¹ Psal. xxix, 6. — ² Joan. xxi, 8, 11, et seqq. — ³ Matth. v, 17, 18.

» mus vocabitur in regno cœlorum. » Sed in quo regno cœlorum? In Ecclesia quæ modo est; quia et ipsa vocatur regnum cœlorum. Nam si non vocaretur regnum cœlorum et ista Ecclesia, quæ colligit bonos et malos, non diceret ipse Dominus in parabola loquens: « Simile est » regnum cœlorum sagenæ missæ in mare, quæ congregat omnia genera piscium. » Sed ecce quid sequitur? « Simile est regnum cœlorum sagenæ missæ in mare. » Sagenæ, retia sunt: « Congregat omnia genera piscium. » Sed quid? Trahunt illa ad littus. Hoc in parabola Dominus dicit. Et cum traxerint ad littus, sedent, « Et colligunt » bonos, et mittunt in vascula, malos autem projiciunt. » Et exposuit quod proposuit. Quid enim ait? « Sic erit in » consummatione sæculi. » Intellexistis littus? « Veniunt, » inquit, Angeli, et colligunt malos de medio justorum, » et mittunt in caminum ignis ardentis: ibi erit fletus et » stridor dentium¹. » Tamen regnum cœlorum est appellata Ecclesia. Et quandoquidem mare habet pisces simul natantes et bonos et malos, in isto regno cœlorum, id est, in Ecclesia hujus temporis minimus vocatur ille, qui docet bona, et agit mala: quia ibi est et ipse. Non enim non est ibi: ibi est in regno cœlorum, id est, in Ecclesia, qualis est isto tempore. Docet bona, agit mala: necessarius est, mercenarius est. « Amen dico vobis, ait, » perceperunt mercedem suam². » Prodest aliquid. Nam si nihil prodesse, qui bona docent et male vivunt, non diceret ipse Dominus suo populo: « Scribæ et Pharisei » cathedram Moysi sedent: quæ dicunt, facite; quæ autem faciunt, facere nolite. » Quare? « Dicunt enim, et » non faciunt³. »

IV. Intendat ergo Charitas Vestra: volo enim exponere qui sunt pisces magni. « Qui solverit, inquit, unum de

¹ Matth. xiii, 47-49. — ² Id. vi, 2. — ³ Id. xxiii, 2, 3.

» mandatis istis minimis, minimus vocabitur in regno
 » cœlorum. » Ibi erit, sed minimus. « Qui autem fece-
 » rit, et sic docuerit, magnus vocabitur in regno celo-
 » rum¹. » Ecce sunt illi pisces magni, ad dexteram capti:
 « Qui fecerit, et sic docuerit: » bona fecerit, bona do-
 cuerit; non sibi loquenti male vivendo contradixerit, cum
 malæ vitæ testem habeat linguam bonam. « Qui ergo fe-
 » cerit, et sic docuerit, magnus vocabitur in regno cœ-
 » lorum. » Et sequitur: « Dico enim vobis, quia nisi
 » abundaverit justitia vestra super Scribarum et Phari-
 » sæorum, non intrabitis in regnum cœlorum. » Modo
 quomodo intelligis regnum cœlorum? Illud unde dicitur
 dextris: « Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum².
 » Nisi abundaverit justitia vestra plus quam Scribarum et
 » Pharisæorum³. » Quid est, « Plus quam Scribarum et
 » Pharisæorum? » Respice Scribas illos et Pharisæos, qui
 cathedram Moysi sedent, de quibus dictum est: « Quæ
 » dicunt facite; quæ faciunt, facere nolite: dicunt enim,
 » et non faciunt⁴. » Ergo justitia Pharisæorum est, di-
 cere et non facere Abundet justitia vestra super Scriba-
 rum et Pharisæorum, ut et bona dicatis, et bene vivatis.

V. Jam ergo de numero centum-quinquaginta-trium
 piscium quid opus est eadem retexere? Nostis illa. A de-
 cem et septem nascitur numerus crescens. Incipe ab uno,
 perveni ad decem et septem, ut omnes addas; id est, unum
 addas ad duos, et fiant tres; addas tres: et fiant sex: ad-
 das quatuor, et fiant decem. Sic omnes adde usque ad de-
 cem et septem et pervenis ad centum-quinquaginta-tres.
 Tota ergo intentio nostra esse non debet, nisi quid sibi
 volunt decem et septem: ibi est enim fundamentum cen-
 tum-quinquaginta-trium. Quid sibi volunt decem et sep-

¹ Matth. v, 19, et seqq. — ² Id. xxv, 34. — ³ Id. v, 20. — ⁴ Id. xxiii, 3.

tem? In Lege agnosce decem. Decem præcepta data sunt
 prima: Decalogus dicitur scriptus in tabulis digito Dei. In
 decem agnosce Legem, in septem agnosce Spiritum sanc-
 tum. Septenario enim numero commendatur Spiritus sanc-
 tus. Ideo non nominatur in Lege sanctificatio, nisi septimo
 die. Fecit Deus lucem¹: non dictum est: Sanctificavit
 eam. Fecit firmamentum: non dictum est: Sanctificavit
 firmamentum. Discrevit mare a terra, jussit germinare
 terram: non dictum est: Sanctificavit. Fecit lunam et si-
 dera: non dictum est: Sanctificavit. Jussit animalia pro-
 cedere de aquis natantia et volantia: non dictum est:
 Sanctificavit. Jussit de terra exire animalia quadrupedia
 et omnia repentia: non dictum est: Sanctificavit. Fecit
 ipsum hominem: non dictum est: Sanctificavit. Ventum
 est ad septimum diem, ubi requievit; et ipsum sanctifi-
 cavit. Per requiem suam Deus sanctificavit requiem nos-
 tram. Ibi ergo erit sanctificatio nostra plena, ubi cum illo
 sine fine requiescemus. Nam quare Deus requiesceret? Non
 enim operando fatigatus est. Tu si verbo facias, non fa-
 tigaris: si jubeas, et continuo fiat, stas, integer manes.
 Pauca verba dixit, unde totum fecit, et subito lassa-
 tus est?

VI. Ergo Legem agnosce in decem; Spiritum sanctum
 agnosce in septem. Jungatur Spiritus Legi. Quia si acce-
 peris Legem, et defuerit tibi adjutorium Spiritus, non im-
 ples quod legis, non imples quod tibi jubetur: sed homo
 sub Lege insuper prævaricator tenetur. Accedat Spiritus,
 adjuvet; et fit quod jubetur. Si desit Spiritus, littera oc-
 cidit te. Quare littera occidit te? Quia prævaricatorem te
 faciet. Nec potes te excusare de ignorantia, quia legem
 accepisti. Jam quod faceres didicisti, ignorantia te non
 excusat, Spiritus te non adjuvat: ergo periisti. Sed quid

¹ Gen. 1, per totum. — ² Joan. xxi, 6.

ait apostolus Paulus? « Littera occidit, Spiritus autem » vivificat¹. » Unde Spiritus vivificat? Quia facit impleri litteram, ne occidat. Isti sunt sancti, qui faciunt Legem Dei ex dono Dei. Lex jubere potest, juvare non potest. Accedit adjutor Spiritus; et fit jussum Dei cum gaudio, cum delectatione. Nam multi faciunt ex timore. Sed qui faciunt Legem, timendo pœnam, mallent non esse quod timerent. Qui autem faciunt Legem amando justitiam, gaudent et ibi, quia non habent inimicam.

VII. Ideo dicit Dominus: « Concorda cum adversario » tuo cito, dum es cum illo in via². » Quis est adversarius tuus? Sermo Legis. Quæ est via? Vita ista. Quomodo est ille adversarius? Dicit: « Non mœchaberis: » et tu vis mœchari. Dicit: « Non concupiscas rem proximi tui: » et tu vis rapere res alienas. Dicit: « Honora patrem et matrem: » et tu contumeliosus es in parentes. Dicit Lex: « Noli dicere falsum testimonium³: » tu a mendacio non recedis. Quando vides quia ille sermo aliud jubet, et tu aliud facis, est adversarius tuus. Adversarium habes malum, non tecum intret in secretarium: compone dum es cum illo in via. Adest Deus qui vos concordet. Quomodo vos concordat Deus? Donando peccata, et inspirando justitiam, ut fiant opera bona. Cum ergo concordaveris cum adversario, id est, cum Decalogo Legis, per Spiritum sanctum, pertinebis ad decem et septem. Cum pertinueris ad decem et septem, jam exinde excrescet numerus ad centum-quinquaginta-tres. Eris ad dexteram coronandus: ne remaneas ad sinistram damnandus.

¹ I Cor. iii, 6. — ² Matth. v, 25. — ³ Exod. xx.

SERMO CCLII¹.

In diebus Paschalibus, XXIII.

De eadem lectione et duabus piscationibus.

I. MULTIS et variis modis, et altitudinem Divinitatis suæ, et misericordiam humanitatis, in Scripturis sanctis Dominus noster Jesus Christus ostendit, quemadmodum solet, in mysteriis et sacramentis; ut petentes accipiant, et quærentes inveniant, et pulsantibus aperiatur. Hoc enim etiam quod lectum est hodie de sancto Evangelio quærit intellectorem, et facit gaudium spiritale, cum fuerit intellectum. Intendat Sanctitas Vestra quid sibi velit, quod eo modo se Dominum Discipulis demonstrasse sancta Scriptura testatur, quomodo Evangelista narrat. Perrexerunt enim Discipuli piscatum, et tota nocte nihil ceperunt. Dominus autem apparuit eis mane in littore, interrogavit utrum haberent pulmentarium: illi se dixerunt non habere. Ait illis: « Mittite retia in dexteram partem, et in » venietis². » Qui quasi empturus venerat, gratis tanta largitus est; et largitus de mari, tanquam de creatura sua. Magnum quidem miraculum. Miserunt statim, et tantum ceperunt, ut præ multitudine piscium extrahere retia non possent. Sed hoc tantum miraculum si attendas quis fecerit; non est mirum: multa enim majora jam fecerat. Non enim qui ante resurrectionem mortuos suscitaverat, magnum aliquid post resurrectionem fuit quod pisces capi fe-

¹ Alias de Diversis 5. — ² Joan. xxi, 6.